

Raadsvoorstel

Waalre, 5 november 2019

Vergaderdatum	: 3 december 2019
Voorstelnummer	: 2019-78
Zaaknummer	: 28102
Portefeuillehouder :	: Wethouder A. Uijlenhoet
Naam opsteller	: Pascal Beaujean/Albert Burggraaff
Naam voorstel	: Voorstel tot het instemmen met het vervolgtraject toekomstige afvalinzameling.
Grondslag raadsbesluit	: Raadsbesluit oktober 2013 Waalres akkoord 2018-2022 Uitvoeringsprogramma Waalres akkoord

Voorgesteld besluit:

1. Op basis van het technische variantenonderzoek afvalinzameling in te stemmen met het raadplegen van onze inwoners met in ieder geval de elementen van die varianten waarmee de doelstelling van 100 kg restafval per inwoner per jaar wordt gerealiseerd (conform raadsbesluit van oktober 2013).
2. In te stemmen met het raadplegen van onze inwoners over de nieuwe afvalinzameling door een gefaseerde aanpak van brede wijkinformatiebijeenkomsten, uitgebreide raadpleging van een groep aselect gelote inwoners en bevragen van het online inwonerspanel.
3. Op basis van voorgenoemde inwonersraadpleging tot een besluit te komen voor een definitieve keuze voor een nieuw inzamelsysteem waarmee de doelstelling wordt gehaald.

Onderwerp

Toekomstige afvalinzameling Waalre

Voorstel

1. Op basis van het technische variantenonderzoek afvalinzameling in te stemmen met het raadplegen van onze inwoners met in ieder geval de elementen van die varianten waarmee de doelstelling van 100 kg restafval per inwoner per jaar wordt gerealiseerd (conform raadsbesluit van oktober 2013).
2. In te stemmen met het raadplegen van onze inwoners over de nieuwe afvalinzameling door een gefaseerde aanpak van brede wijkinformatiebijeenkomsten, uitgebreide raadpleging van een groep aselect gelote inwoners en bevragen van het online inwonerspanel.
3. Op basis van voorgenoemde inwonersraadpleging tot een besluit te komen voor een definitieve keuze voor een nieuw inzamelsysteem waarmee de doelstelling wordt gehaald.

Inleiding

In de afgelopen jaren is in lijn met nationaal beleid het traject Van Afval Naar Grondstof (VANG) binnen Waalre ingezet. De kaders hiervoor worden gevormd door eerdere besluitvorming door de gemeenteraad van Waalre (raadsbesluit 15 oktober 2013), de beleidsnotitie Duurzame afvalinzameling, de opgave die landelijk door het Rijk aan de Nederlandse gemeenten is gesteld, het Waalres Akkoord en het Uitvoeringsprogramma Waalres Akkoord¹.

Met het voorgenoemde raadsbesluit heeft de gemeente Waalre ingezet op meer gescheiden afvalinzameling en minder restafval met als concrete doelstelling dat 80% van het huishoudelijk afval gescheiden ingezameld wordt. Dit komt overeen met minder dan 100 kilogram restafval per inwoner per jaar.

In het Waalres Akkoord is onder meer aangegeven dat -hoewel het inzamelen met de afvalfiets vernieuwend is- van de gemeente brede uitrol wordt afgezien en dat de landelijke ontwikkelingen nauwlettend worden gevolgd en deze -waar zinvol- worden geïmplementeerd. Wat het College betreft betekent dit dat voor de toekomstige afvalinzameling in Waalre alleen in Nederland bewezen en gehanteerde inzamelsystemen in aanmerking komen. Omdat hoogfrequent-inzamelen (met bijvoorbeeld een afvalfiets of ander inzamelmiddel) een niet op grote schaal bewezen systeem betreft, wordt deze vorm van afvalinzameling voorsnog buiten beschouwing gelaten. Conform het Waalres Akkoord blijft bronscheiding het uitgangspunt.

In het Uitvoeringsprogramma Waalres Akkoord is aangegeven hoe het College de komende periode invulling geeft aan het thema afvalinzameling. In de programmabegroting voor 2019 is één en ander verder stapsgewijs geconcretiseerd. Er wordt een (technische) onderzoek naar 3 tot 4 varianten voor verdere verduurzaming van de afvalinzameling (service, kosten, milieu) gebaseerd op bronscheiding uitgevoerd. De vervolgstap staat in het teken van draagvlakonderzoek en draagvlak creëren bij de inwoners van Waalre ten aanzien van de verschillende varianten. Vervolgens vindt politieke besluitvorming plaats voor een gewijzigde inzamelsystematiek. Op basis van het

¹ Samen Werken aan een Sterker Waalre 'Uitvoeringsprogramma van het Waalres Akkoord 2018-2022'

betreffende besluit kan de nieuwe manier van afvalinzameling verder worden voorbereid en gemeente-breed worden uitgerold.

Tijdens de raadswerksessie op 24 september 2019 zijn de resultaten van het onderzoek aan uw raad gepresenteerd en is gesproken over de wijze waarop de Waalrese inwoners kunnen worden betrokken bij de keuze voor een nieuw inzamelsysteem.

Met voorliggend raadsvoorstel wordt uw raad geïnformeerd over de resultaten van het technische onderzoek naar de varianten voor de toekomstige afvalinzameling in Waalre (bijlage 1). Op basis van momenteel in Nederland gehanteerde inzamelsystemen en het huidige inzamelsysteem in Waalre leiden de auteurs van het onderzoeksrapport een vijftal varianten af die in Waalre uitgerold kunnen worden. Met drie van deze vijf varianten wordt de beoogde doelstelling gehaald.

Naast het informeren over de uitkomsten van het technisch onderzoek, wordt u voorgesteld in te stemmen met het vervolgtraject, waarbij onze inwoners worden geraadpleegd over verschillende thema's, onderliggende principes en service-mogelijkheden van de afvalinzameling. Hen wordt niet gevraagd om een voorkeursalternatief aan te geven. Dat is uiteindelijk aan u als raad. Met voorliggend procesvoorstel maakt u dus nog geen definitieve keuzes. De resultaten van de inwonersraadpleging worden meegenomen in het voorstel aan uw raad om tot een definitief besluit te komen over de toekomstige afvalinzameling in Waalre.

Beoogd resultaat

Om voorgenoemde ambitie waar te maken, zal de vigerende afvalinzameling dus aangepast moeten worden. Voorafgaand aan definitieve besluitvorming over deze gewijzigde manier van inzamelen worden de inwoners van de gemeente Waalre zo goed als mogelijk geïnformeerd, betrokken, bewust gemaakt en geraadpleegd. Het resultaat is een zo volledig mogelijk beeld en input van onze inwoners, zodat dit meegenomen wordt in het voorstel aan uw raad voor finale besluitvorming over een nieuwe vorm van inzameling.

Het uiteindelijk beoogde resultaat van de gewijzigde afvalinzameling is het behalen van de gemeentelijke doelstelling/ de VANG doelstelling van maximaal 100 kilogram restafval per inwoner per jaar (vanaf 2020).

Argumenten

1.1 De doelstelling kan alleen worden gerealiseerd via inzamelvarianten waarbij een vorm van tariefdifferentiatie wordt toegepast.

Op basis van momenteel in Nederland gehanteerde inzamelsystemen en het huidige inzamelsysteem in Waalre leiden de auteurs van het onderzoeksrapport een vijftal varianten af die in Waalre uitgerold kunnen worden. Met alleen varianten waarbij een vorm van tariefdifferentiatie (diftar) wordt toegepast, kan de afvaldoelstelling van maximaal 100 kilogram per inwoner per jaar worden gerealiseerd.

De beschreven diftar inzamelvarianten kunnen uitgebreid worden met service verhogende maatregelen. Bij deze sub-varianten kan gedacht worden aan bijvoorbeeld het vaker ophalen van bepaalde materiaalstromen en/of het inrichten van een brengpunt op de voormalige gemeentewerf. Deze maatregelen zijn kostenverhogend ten opzichte van de berekende kosten in hoofdstuk 4 van het onderzoeksrapport.

In hoeverre onze inwoners behoefte hebben aan deze service verhogende maatregelen en wat zij bereid zijn hiervoor te betalen, wordt meegenomen in het voorgestelde communicatie- en participatietraject met inwoners (zie argumenten 2.1 en 2.2).

1.2 Een brengpunt voor grof huishoudelijk restafval is voor de toekomstige variant met restafvalzak nodig, voor de andere varianten is een brengpunt vanuit service-oogpunt te overwegen.

In hoofdstuk 5 van het uitgevoerde technisch onderzoek beschouwen de auteurs de toekomstige varianten in relatie tot grof huishoudelijk restafval. Zij stellen dat alleen in het geval er voor een restafvalzak gekozen wordt, een aparte eenvoudige brengvoorziening voor spullen ('tussen-wal-en-schip'-stromen') te rechtvaardigen is. Een inwoner kan namelijk het wat grotere restafval (bijv. kapotte paraplu) dat hij eerst in de restcontainer deponeerde niet langer als fijn restafval kwijt.

Voor de andere varianten concluderen de auteurs dat nut en noodzaak voor een brengvoorziening voor grof huishoudelijk afval binnen de gemeente Waalre ontbreekt als sec gekeken wordt naar de (kleine) hoeveelheden grof huishoudelijk afval dat nu in de grijze klike wordt aangetroffen. Vanuit het oogpunt van service is een brengvoorziening echter wel te overwegen. Naast de reeds genoemde eenvoudige brengvoorziening voor spullen ('tussen-wal-en-schip'-stromen') beschrijven de auteurs drie verschillende niveaus (volledige milieustraat (niveau 1); een gedeeltelijke milieustraat (niveau 2); brengpunt voor spullen + 'puin en tuin' (niveau 3)) met daarbij uiteraard verschillende kosten.

2.1 Het is belangrijk inwoners te betrekken en het resultaat te gebruiken om een weloverwogen besluit te nemen.

Om voorgenoemde ambitie waar te maken, is aanpassing van het huidige afvalinzamelingsstelsel noodzakelijk. Voorafgaand aan definitieve besluitvorming over deze gewijzigde inzameling worden inwoners van de gemeente Waalre via verschillende kanalen geïnformeerd, betrokken, bewust gemaakt en geraadpleegd. Het informeren en bewust maken richt zich vooral op het geven van een zo volledig mogelijk beeld over de 'ins en outs' van afvalinzameling en restafval. Door hier ook de doelstelling voor onze gemeente aan te koppelen en de inwoners hierbij te betrekken, worden ze bewust gemaakt van hun eigen invloed hierop. Het raadplegen is erop gericht een beeld te krijgen wat erop afvalgebied bij onze inwoners speelt, waar zij behoefte aan hebben en welke thema's zij belangrijk vinden. Hiermee wordt duidelijk welke aspecten van afvalverwerking de inwoners belangrijk vinden en welke niet.

De uitkomsten van de raadpleging worden, samen met de uitkomsten van het technisch onderzoek gebruikt om aan uw raad een weloverwogen voorstel te doen over welk inzamelingsstelsel in te voeren.

2.2 De wijze van informeren, betrekken en raadplegen van onze inwoners is bepalend voor de kwaliteit van de uitkomsten en de daaropvolgende besluitvorming in de gemeenteraad.

Om de resultaten van het uitgevoerde technisch onderzoek en de verschillende varianten goed over te brengen aan inwoners is een gedegen uitleg en verdieping nodig. Hiervoor is ruim de tijd nodig. Wij stellen daarom een aantal verdiepende werksessies voor met

een aselechte dwarsdoorsnede van onze inwoners². In deze werksessies worden zij meegenomen in de materie en gevraagd naar voor hen leidende principes ten aanzien van de afvalinzameling. Zo maken we onze inwoners deelgenoot van de zoektocht naar mogelijkheden om aan de norm van 100 kg restafval te voldoen en halen we op wat zij als inwoners belangrijk vinden en/of tegen aanlopen. Er worden daarbij geen varianten voorgelegd (zoals die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen), maar ze worden bevraagd op deelthema's (service, kosten en milieu) en onderliggende principes van de afvalinzameling. Deze uitkomsten kunnen dan door de raad meegenomen worden in de afweging van de verschillende varianten. Naast de huis aan huis inzameling, wordt ook een eventueel brengpunt op de voormalige gemeentewerf bij de inwoners raadpleging betrokken.

Gelet op de complexiteit en aard van het onderwerp, de respons van de aselechte streekproef bij vergelijkbare trajecten (zoals de W100) en praktische uitvoerbaarheid, wordt gestreefd naar een groep met een omvang van circa 30 personen³.

Voordat inwoners via de aselechte steekproef worden uitgenodigd, worden er drie wijkgerichte bijeenkomsten georganiseerd waarin bewoners geïnformeerd en bewust worden gemaakt over het onderwerp afval en het belang van het terugdringen van restafval. De insteek is informatief en gericht op bewustwording van de eigen rol, waarbij inwoners meegenomen worden in het thema, de uitdagingen waar de gemeente voor staat, de hoeveelheid afval dat er in Waalre geproduceerd wordt, de mogelijkheden van het voorkomen van afval en de mogelijkheden om minder restafval in te zamelen. De beelden en ideeën uit deze bijeenkomsten vormen de input voor het vervolgtraject met de werksessies. Na de wijkgerichte bijeenkomsten en de daarop volgende verdiepende werksessies, wordt ook het inwonerspanel van circa 850 inwoners ingezet om nog specifieke vraagstukken te verhelderen of de uitkomsten breder te toetsen.

Door deze gefaseerde aanpak en mix van instrumenten is de verwachting dat er kwalitatief goede informatie beschikbaar komt voor finale besluitvorming in uw raad over de nieuwe afvalinzameling.

2.3 Uitgangspunt is het behalen van de gemeentelijke doelstelling/ de VANG doelstelling van maximaal 100 kilogram restafval per inwoner per jaar.

De Nederlandse gemeenten, waaronder Waalre, hebben een belangrijk (regie)rol in het kader van de verduurzaming van de afvalinzameling als onderdeel van de totale afvalketen. In de afgelopen jaren is in lijn met nationaal beleid het traject Van Afval Naar Grondstof (VANG) binnen Waalre ingezet. Belangrijk uitgangspunt waar met inwoners over gesproken wordt, is het gezamenlijk behalen van onze gemeentelijke ambitie en daarmee ook de VANG-doelstellingen van 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020. Concreet betekent dit dat er alleen een inzamelsysteem wordt geïmplementeerd, waarmee deze doelstelling behaald kan worden. Deze doelstelling staat dan ook centraal

² De dwarsdoorsnede wordt gemaakt door het aselekt selecteren op basis van gezinssamenstelling en/of leeftijdscategorieën, waarbij de steekproef zo wordt getrokken dat een weerspiegeling van de Waalrese bevolking wordt verkregen.

³ Er is gekeken naar de W100 (burgertop) als referentiekader. Gelet op het voorliggende vraagstuk waarbij wij de uitvoering van een specifiek beleidsthema willen toetsen, is een kleinere groep met een omvang van circa 30 inwoners voldoende om de betreffende verdiepingsslag vanuit praktisch en kostentechnisch oogpunt te kunnen maken.

in de communicatie. Impliciet gaat het dus om een inzamelsysteem met een vorm van tariefdifferentiatie, zoals uit het technisch onderzoek naar voren is gekomen.

3.1 Uw raad beslist over de nieuwe afvalinzameling variant.

Dit voorstel beschrijft de aanpak om de inwoners van de gemeente Waalre te informeren, te betrekken, bewust te maken en te raadplegen over de afvalinzameling en het feit dat er veranderingen noodzakelijk zijn om de klimaatdoelstellingen te halen. Op deze manier wordt een breed beeld en uitgebreide input van onze inwoners opgehaald. De uiteindelijke keuze over een nieuwe, gewijzigde manier van afvalinzameling is de verantwoordelijkheid van uw raad.

Kanttekeningen

2.1 Er worden geen varianten voorgelegd waaruit inwoners kunnen kiezen.

De drie in het technisch onderzoek voorgestelde varianten worden niet als zodanig als keuze voorgelegd aan de inwoners. De gesprekken met inwoners gaan vooral over de redenen waarom een nieuw afvalstelsel noodzakelijk is, wat de onderliggende motiveringen van de verschillende varianten zijn en inwoners belangrijk vinden bij afvalinzameling en -verwerking. De drie varianten zijn zorgvuldig tot stand gekomen op basis van het technisch onderzoek. Daarom staat bij deze vorm van burgerparticipatie de vraag centraal: wat hebben inwoners nodig om gezamenlijk met de gemeente de afvaldoelstelling te realiseren? Hierbij komt ook het service-aspect aan bod (zoals het vaker ophalen van materiaalstromen of het inrichten van een brengpunt op de voormalige gemeentewerf) en de bereidheid van inwoners om hier extra voor te betalen. De opbrengst zal vooral de gemeenteraad helpen bij het maken van een onderbouwde keuze. Daarmee is het ook gemakkelijker om varianten te optimaliseren door kleine aanpassingen te doen.

2.2 De dwarsdoorsnede (steekproef) van de Waalrese inwoners die bij dit proces wordt betrokken, is niet representatief voor de gehele gemeente.

De voorgestelde aanpak met inwoners geeft geen representatief beeld voor de gehele gemeente, maar geeft wel inzicht in de motivatie en keuzes die inwoners zouden maken bij een nieuw in te voeren afvalinzamelingssysteem. Een grotere groep uitnodigen voor de werksessies zal niet leiden tot een representatief beeld, mogelijk wel dichter benaderen. Wij achten dit echter niet reëel. Gezien de gevraagde tijdsinspanning van de genodigden, is het genoemde aantal deelnemers al een fikse uitdaging. En zeker ook het vasthouden van deze groep voor een aantal werksessies. Daarnaast vraagt het werven van een grotere groep mensen een flinke ambtelijke tijdsinspanning en hogere out of pocket kosten. Daarom wordt ook gekozen voor het inzetten van het inwonerspanel om zo de uitkomsten bij een bredere groep te toetsen.

2.3 Het risico bestaat dat de daadwerkelijke kosten voor het communicatie- en participatietraject met inwoners hoger uitvallen dan het beschikbare budget.

Op basis van de huidige inschattingen is er voldoende ambtelijke capaciteit en budget voor 'out of pocket' kosten beschikbaar voor het organiseren van het proces met onze inwoners. Mocht er door onverwachte en/of onvoorziene omstandigheden meer geld nodig zijn, zullen wij dit via een turap aan u melden. Naar verwachting is het risico op budgetoverschrijding echter beperkt.

Kosten en dekking

De geraamde kosten die met dit voorstel gemoeid zijn, bedragen circa €20.000,-. Deze kosten zijn gedekt door het door uw raad reeds beschikbaar gestelde krediet 672114 (draagvlak wijkgerichte infobijeenkomsten) en restant krediet 672113 (duurzame varianten afvalinzameling).

Duurzaamheid

Als gevolg van het steeds schaarser worden van grondstoffen en materialen is een transitie nodig van afvalbeheer naar duurzaam grondstoffen gebruik. Om ons welvaartniveau te behouden, zullen wij onherroepelijk ons gebruik van primaire grondstoffen moeten verminderen. De Nederlandse gemeenten, waaronder Waalre, hebben een belangrijk (regie)rol in het kader van de verduurzaming van de afvalinzameling als onderdeel van de totale afvalketen. In de afgelopen jaren is in lijn met nationaal beleid het traject Van Afval Naar Grondstof (VANG) binnen Waalre ingezet. Op dit moment (2018) bedraagt de hoeveelheid restafval (fijn en grof) 158 kg per inwoner per jaar in Waalre. Het beoogde effect van de gewijzigde afvalinzameling is dat er meer bruikbare materiaalstromen worden ingezameld en huishoudelijk restafval verder wordt beperkt met een doelstelling van maximaal 100 kilogram restafval per inwoner per jaar.

Burgerparticipatie

Via een gefaseerde aanpak worden inwoners betrokken bij dit dossier. Het resultaat hiervan is een zo volledig mogelijk beeld en input van onze inwoners, zodat dit meegenomen wordt in de finale besluitvorming over de nieuwe afvalinzameling.

Communicatie

Communicatie speelt een belangrijke rol in dit traject. Met name om inwoners bewust te maken van de achtergrond en het belang van deze verandering en de rol die zij daar zelf in kunnen spelen. Deze bewustwording wordt via een brede campagne gestimuleerd, onder andere door wijkgerichte bijeenkomsten, inzet van online en offline kanalen en eventueel 'serious gaming'.

Ook wordt communicatie ingezet om mensen te betrekken bij de wijkgerichte bijeenkomsten en om breed terug te koppelen wat er wordt opgehaald. De eigen kanalen, maar ook de pers en mogelijk ook de gelote inwoners zullen hiervoor ingezet worden.

Kernboodschap

De gemeente Waalre wil vanuit het oogpunt van duurzaamheid en klimaat dat 80% van het huishoudelijk afval gescheiden ingezameld wordt. Dit komt overeen met minder dan 100 kilogram restafval per inwoner per jaar. Op dit moment (2018) bedraagt dit nog 158 kg per inwoner per jaar. Aanpassingen in de afvalinzameling zijn dus nodig. Als gevolg van het steeds schaarser worden van grondstoffen en materialen is een transitie nodig van afvalbeheer naar duurzaam grondstoffen gebruik. Alleen samen kunnen we de afvalinzameling verduurzamen. Voordat de gemeenteraad een definitief besluit neemt over de nieuwe afvalinzameling, worden de inwoners in het komende half jaar op verschillende momenten betrokken, geïnformeerd en geraadpleegd. Dit gebeurt via wijkgerichte bijeenkomsten, werksessies met inwoners en het bevragen van het Waalrese inwonerspanel. De uitkomsten van dit traject worden meegenomen in de uiteindelijke besluitvorming in de gemeenteraad in de tweede helft van 2020.

Vervolgprocedure en planning

De komende 6-8 maanden (tot aan de zomer 2020) staan in het teken van het communicatie- en participatietraject met inwoners. In de tweede helft van 2020 zal het raadsvoorstel worden voorbereid ten behoeve van finale besluitvorming in uw raad eind 2020. Nadat er een keuze is gemaakt voor de nieuwe manier van afvalinzameling, zal een uitvoeringsplan worden opgesteld en de aanbestedingsprocedure worden voorbereid. De aanbesteding zal voor/rond de zomer van 2021 in de markt gezet moeten worden om de nieuwe inzameling per 1-1-2022 van start te laten gaan.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

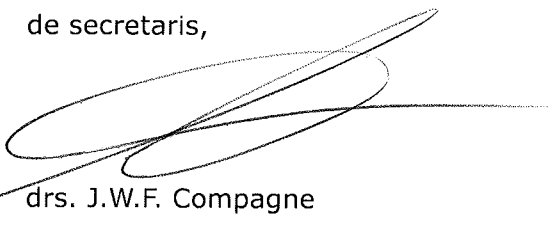
1. Rapport 'Varianten toekomstige afvalinzameling in opdracht van de gemeente Waalre', Dossiernummer: 19CC110 Tilburg, 9 september 2019.

Bijlagen ter informatie

Dit raadsvoorstel bevat alle relevante informatie.

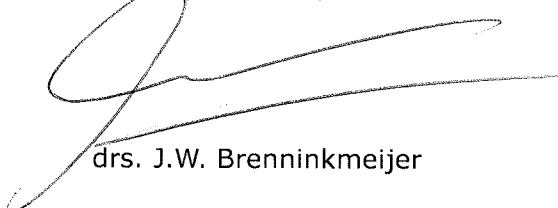
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

de secretaris,

drs. J.W.F. Compagne

de burgemeester,

drs. J.W. Brenninkmeijer